

SOCIAAL ZEKERHEIDSRECHT

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Odile Oort

Inhoudelijke redactie: Maaïke Timmer

Titel: Sociaal zekerheidsrecht

ISBN: 978 90 3725 983 4

Bronvermelding: Jarretera, Stas Knop, Dutchmen Photography, ANP XTRA Koen Suyk, Wikimedia/Kolja21

Eerste druk/eerste oplage

© Boom beroepsonderwijs 2022

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van een (of meerdere) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

Voorwoord	7
Hoofdstuk 1 Sociale zekerheid is bestuursrecht	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Sociale zekerheid en bestuursrecht	10
1.3 Verandering van de bestuurstaak	11
1.4 Bestuursorgaan	12
1.5 Belanghebbende	12
1.6 Besluit	12
1.7 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur	14
1.8 Samenvatting	18
1.9 Kernbegrippen	19
1.10 Opdrachten	21
Hoofdstuk 2 Beschikking	25
2.1 Inleiding	25
2.2 Beschikking	25
2.3 Beschikkingen in de sociale zekerheid	26
2.4 Behandeling van de aanvraag	27
2.5 Opstellen van een beschikking	29
2.6 Samenvatting	32
2.7 Kernbegrippen	33
2.8 Opdrachten	34
Hoofdstuk 3 Nederlanders, vreemdelingen en asielzoekers	37
3.1 Inleiding	37
3.2 Nederlandse nationaliteit	38
3.3 Verblijf van vreemdelingen	40
3.4 Vergunning tot verblijf voor onbepaalde tijd	42
3.5 EU-burgers	42
3.6 Asielzoekers	43
3.7 Samenvatting	44
3.8 Kernbegrippen	45
3.9 Opdrachten	47
Hoofdstuk 4 Omgang met persoonsgegevens	49
4.1 Inleiding	49
4.2 Beginselen Algemene verordening gegevensbescherming	50
4.3 Kernbegrippen AVG	50
4.4 Beveiliging van persoonsgegevens	53
4.5 Rechten van cliënten	54
4.6 Koppeling van persoonsgegevens	56
4.7 Samenvatting	56
4.8 Kernbegrippen	58
4.9 Opdrachten	59

Hoofdstuk 5	Stelsel sociale zekerheid	61
5.1	Inleiding	61
5.2	Sociale verzekeringen en voorzieningen	62
5.3	Werknemersverzekeringen	63
5.4	Volksverzekeringen	63
5.5	Sociale voorzieningen	64
5.6	Sociale zekerheid en particuliere verzekeringen	65
5.7	Zorgverzekeringswet	66
5.8	Boete en maatregelen	66
5.9	Samenvatting	67
5.10	Kernbegrippen	69
5.11	Opdrachten	70
Hoofdstuk 6	Uitvoering en financiering van de sociale zekerheid	73
6.1	Inleiding	73
6.2	UWV	74
6.3	Gemeente	75
6.4	Sociale Verzekeringsbank	76
6.5	Zorgverzekeraars	76
6.6	Toezichthouders en adviseurs	76
6.7	Het loonstrookje en sociale zekerheid	77
6.8	Wie betaalt de sociale zekerheid?	80
6.9	Samenvatting	80
6.10	Kernbegrippen	82
6.11	Opdrachten	83
Hoofdstuk 7	Werkloosheid	87
7.1	Inleiding	87
7.2	De Werkloosheidswet	88
7.3	Voorwaarden voor een WW-uitkering	88
7.4	Voorschriften voor de uitkeringsgerechtigde	91
7.5	Basisuitkering	92
7.6	Verlengde uitkering	93
7.7	IOW, IOAW en IOAZ	95
7.8	Samenvatting	96
7.9	Kernbegrippen	97
7.10	Opdrachten	98
Hoofdstuk 8	Ziekte (Zvw, Wlz en Wmo)	101
8.1	Inleiding	101
8.2	Zorgverzekeringswet	102
8.3	Eigen risico en eigen bijdrage Zvw	103
8.4	Soorten verzekeringen	104
8.5	Wet langdurige zorg	105
8.6	Wet maatschappelijke ondersteuning	106
8.7	Persoonsgebonden budget	108
8.8	Samenvatting	108
8.9	Kernbegrippen	110
8.10	Opdrachten	112

Hoofdstuk 9	Ziekte en werk	115
9.1	Inleiding	115
9.2	Ziektewet	116
9.3	Voorwaarden voor een ZW-uitkering	117
9.4	Wet verbetering poortwachter	118
9.5	WIA	120
9.6	IVA-regeling	121
9.7	WGA-regeling	122
9.8	Wet arbeid en zorg	125
9.9	Samenvatting	125
9.10	Kernbegrippen	127
9.11	Opdrachten	128
Hoofdstuk 10	Participatie	131
10.1	Inleiding	131
10.2	Bijstand	132
10.3	Gezamenlijke huishouding	134
10.4	Kostendelersnorm	134
10.5	Verschil meerpersoonshuishouden en gezamenlijke huishouding	136
10.6	Eigen inkomsten of vermogen	136
10.7	Bijzondere bijstand	139
10.8	Participatiewet	140
10.9	Instrumenten en voorzieningen	141
10.10	Regionale Werkbedrijven	142
10.11	Wet sociale werkvoorziening	142
10.12	Wajong	142
10.13	Samenvatting	143
10.14	Kernbegrippen	145
10.15	Opdrachten	147
Hoofdstuk 11	AOW, Anw en AKW	151
11.1	Inleiding	151
11.2	AOW	151
11.3	Hoogte van het AOW-pensioen	153
11.4	Leefsituatie en partnerbegrip	153
11.5	Anw	154
11.6	Hoogte van de Anw-uitkeringen	155
11.7	Algemene Kinderbijslagwet	157
11.8	Kinderbijslag voor kinderen die niet thuis wonen	159
11.9	Kindgebonden budget	160
11.10	Samenvatting	160
11.11	Kernbegrippen	162
11.12	Opdrachten	163
Hoofdstuk 12	Toeslagenwet en toeslagen via de Belastingdienst	167
12.1	Inleiding	167
12.2	Toeslagenwet	168
12.3	Toeslag en eigen inkomen	169
12.4	Toetsingsinkomen	170
12.5	Toeslagpartner	171
12.6	Huurtoeslag	172
12.7	Zorgtoeslag	172
12.8	Kinderopvangtoeslag	173

12.9	Samenvatting	174
12.10	Kernbegrippen	176
12.11	Opdrachten	177
Hoofdstuk 13	Bezwaar en beroep	181
13.1	Inleiding	181
13.2	Bezwaar	181
13.3	Beroep	184
13.4	Voorlopige voorziening	187
13.5	Andere procedures	188
13.6	Samenvatting	189
13.7	Kernbegrippen	190
13.8	Opdrachten	191
Hoofdstuk 14	Sociale kaart	195
14.1	Inleiding	195
14.2	Wat is een sociale kaart?	196
14.3	Sociaal Raadslieden	196
14.4	Gezondheidszorg	196
14.5	Jeugdhulp	198
14.6	Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	199
14.7	Financiën	200
14.8	Het Juridisch Loket	201
14.9	Advocaat	202
14.10	Kosten rechtszaak en Raad voor Rechtsbijstand	203
14.11	Samenvatting	204
14.12	Kernbegrippen	205
14.13	Opdrachten	207
Hoofdstuk 15	Schuldhelpverlening	211
15.1	Inleiding	211
15.2	Schulden	212
15.3	Vormen van schuldhelpverlening	213
15.4	Wet gemeentelijke schuldhelpverlening	214
15.5	Beschermingsbewind	215
15.6	Mentorschap en curatele	217
15.7	Procedures beschermingsmaatregelen	218
15.8	Wet schuldsanering natuurlijke personen	220
15.9	Budgetbegeleiding en budgetbeheer	222
15.10	Signalering	223
15.11	Belastingaangifte	224
15.12	Voorlopige teruggave	225
15.13	Kwijtschelding	226
15.14	Samenvatting	226
15.15	Kernbegrippen	228
15.16	Opdrachten	230
	Index	232

VOORWOORD

Vakkennis, vaardigheden en kunnen werken met tools zijn essentieel voor iedereen die aan de slag wil in de zakelijke dienstverlening. Voor de assistent Business Services, Allround Assistant Business Services en de specialisten Office en Management Support, Business Administration & Control, Marketing & Communication en Legal, Insurance & HR Services.

De leermiddelen van Knowhow | Juridisch zorgen dat jij – student Legal, Insurance & HR Services – beschikt over de juiste vakkennis, deze kennis kunt toepassen en leert werken met de juiste tools.

Standaardopbouw Knowhow | Juridisch

Je start altijd met een uitleg van vakkennis en vakvaardigheden. Met kennis- en inzichtopdrachten stel je zelf vast of je de kennis beheerst. Met praktische opdrachten leer je kennis toepassen en werk je aan vaardigheden om de kennis te verwerken. Je maakt kennis met software of informatiebronnen die jou kunnen helpen bij het inzetten van je kennis en vaardigheden.

De combinatie van kennis, vaardigheden en tools stelt jou uiteindelijk in staat om opdrachten die zijn gebaseerd op taken en producten uit de praktijk te maken. Daarnaast ontwikkel je met Knowhow | Juridisch studievoordigheden die in het hbo van je worden gevraagd.

Kwalificatiedossier

De inhoud van alle Knowhow | Juridisch-leermiddelen is afgestemd op het profieldeel Legal, Insurance & HR Services uit het kwalificatiedossier Business Services. De theorie en opdrachten bereiden je voor op de kennisexamens en praktijkexamens Legal, Insurance & HR Services van Stichting Praktijkleren.

Hoe werkt de methode?

Knowhow | Juridisch bestaat uit theorie-/werkboeken en een digitale leeromgeving waar je via je computer, tablet of smartphone in kunt werken. In deze onlineomgeving vind je alle theorie en opdrachten uit dit boek, inclusief de video's, weblinks en documenten.

Je kunt daarnaast in de digitale leeromgeving met verschillende soorten opdrachten aan het werk. Vaktermen leren met een begrippentrainer, jezelf overhoren met Test je kennis, doeopdrachten waarmee je met kennis, vaardigheden en tools aan de slag gaat en opdrachten die zijn gebaseerd op taken uit de beroepspraktijk.

De digitale leeromgeving kun je bereiken via digitaal.boomonderwijs.nl.

Bekijk de video, activeer de weblink of download het document.

Hoe moet je de licentie activeren?

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken, moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

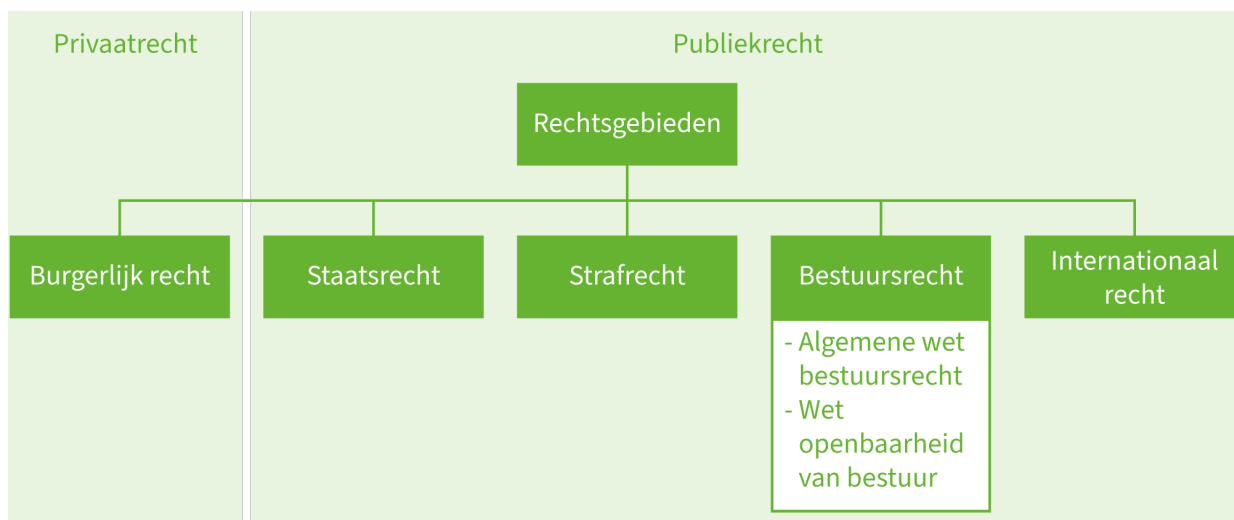

HOOFDSTUK 1

SOCIALE ZEKERHEID IS BESTUURSRECHT

1.1 Inleiding

Sociale zekerheid valt onder het bestuursrecht. Allerlei procedures binnen de sociale zekerheid moeten daarom aan de regels van het bestuursrecht voldoen.

De hoofdrolspelers in het bestuursrecht zijn de bestuursorganen. Zij voeren de bestuurstaken uit. Daarmee vallen alle beslissingen die zij maken onder het bestuursrecht.

Het bestuursorgaan

Alle uitkeringen, zoals een bijstandsuitkering, vallen onder het bestuursrecht. Dit betekent dat een besluit genomen moet worden. Dit besluit moet geschreven zijn volgens regels die in het bestuursrecht vastgesteld zijn.

Leerdoelen

- Je kunt de wettelijke regels van de sociale zekerheid plaatsen binnen het geheel van het recht.
- Je weet wat een besluit is.
- Je weet aan welke voorwaarden een besluit moet voldoen.
- Je kunt een omschrijving geven van het bestuursrecht.
- Je kunt de begrippen 'bestuursorgaan', 'belanghebbende' en 'besluit' omschrijven.
- Je kunt de algemene beginselen van behoorlijk bestuur benoemen.

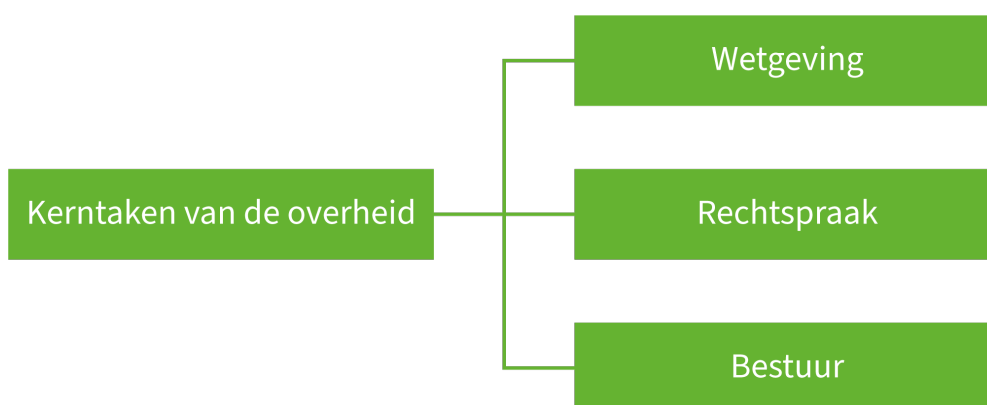

1.2 Sociale zekerheid en bestuursrecht

AOW-pensioen

Medewerker Jack stuurt namens de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een brief aan mevrouw Van Oven. Jack schrijft in de brief dat de hoogte van haar AOW-pensioen vanaf volgende maand van 70% van het minimumloon naar 50% van het minimumloon gaat. Waarom dat gebeurt staat niet in de brief. Er wordt wel verwezen naar enkele wetsartikelen van de Algemene Ouderdomswet. Mevrouw Van Oven begrijpt er helemaal niets van.

Iedereen voelt wel aan dat er iets mis is met de brief die mevrouw Van Oven van de Sociale Verzekeringsbank ontvangt. Je kunt als overheid niet zomaar meedelen dat iemand 20% minder uitkering krijgt zonder er enige uitleg bij te geven. Zo'n besluit zonder toelichting is niet zorgvuldig ten opzichte van de burger. Bovendien is het in strijd met de wettelijke regels. Maar waar vinden we de wettelijke regels die voor de sociale zekerheid gelden? Die vinden we in het **bestuursrecht**.

Kerntaken van de overheid.

De overheid heeft drie kerntaken: wetgeving, rechtspraak en **bestuur**. Besturen is zorgen voor een goede gang van zaken in het land. De bestuursstaak bestaat bijvoorbeeld uit het aanleggen van wegen, het bouwen van huizen, het zorgen voor goed onderwijs en het organiseren van de gezondheidszorg. Ook het uitvoeren van de sociale zekerheid en het beslissen over uitkeringen en voorzieningen vallen onder de bestuursstaak van de overheid. Het bestuursrecht geeft regels voor de manier waarop de overheid haar bestuursstaak moet uitvoeren.

Het bestuursrecht gaat over zeer verschillende onderwerpen, zoals milieu, onderwijs, vreemdelingen, belastingen, openbaar vervoer en woningbouw. Elk gedeelte van de bestuursstaak wordt geregeld in één of meer aparte wetten.

Al deze wetten geven regels voor de rechten en plichten van burgers en overheid. Wie wil weten of hij recht heeft op kinderbijslag moet kijken in de Algemene Kinderbijslagwet (AKW). En wie wil nagaan of hij een omgevingsvergunning nodig heeft kijkt in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De inhoud van de bestuursstaak is geregeld in de verschillende bestuurswetten. Daarnaast is er de **Algemene wet bestuursrecht (Awb)**. Deze wet geeft definities, begrippen, zorgvuldigheidsregels en procedures die in principe voor alle verschillende onderdelen van het bestuursrecht gelden.

De regels van de Awb vormen het algemeen bestuursrecht vanwege de algemene werking van de Awb. De wetten die regels geven voor een specifiek onderdeel van de bestuurstaak van de overheid, zijn de bijzondere bestuurswetten.

AOW-pensioen mevrouw Van Oven

We hadden al vastgesteld dat het niet zorgvuldig is van de SVB om haar zomaar mee te delen dat ze voortaan minder AOW (uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet) krijgt. Een dergelijk besluit moet worden gemotiveerd. Dit wil zeggen dat in de brief moet worden uitgelegd waarom de uitkering naar beneden gaat. Die regel staat niet in de AOW, maar in de Awb. Want het gaat om een algemene regel die voor het hele bestuursrecht geldt: bestuursorganen moeten de besluiten die zij nemen goed motiveren en deze motivering in hun besluit opnemen (zie art. 3:46 en 3:47 Awb). Dit voorbeeld maakt duidelijk dat wie een bijzondere bestuurswet zoals de AOW wil toepassen niet genoeg heeft aan het bestuderen van de wettekst van de AOW. Hij moet daarnaast de algemene regels van de Awb kennen.

Vandaar dat we dit boek beginnen met enkele kernbegrippen uit het algemeen bestuursrecht die ook voor de sociale zekerheid van belang zijn.

1.3 Verandering van de bestuurstaak

De bestuurstaak van de overheid is al redelijk oud. Zo zorgde de (plaatselijke) overheid er ook in de achttiende eeuw bijvoorbeeld al voor dat in de steden de branden geblust werden, dat de openbare orde gehandhaafd werd en dat de verkoop op markten ordelijk verliep. Men spreekt wel van een nachtwakersstaat. De overheid moest als een ‘nachtwaker’ over de veiligheid van de burger waken en had vooral taken op het terrein van openbare orde, veiligheid en defensie. In de negentiende eeuw groeide de bestuurstaak verder uit: de overheid ging zich intensiever bemoeien met de aanleg en het onderhoud van wegen, rails en vaarwateren. In het begin van de twintigste eeuw kwam de overheid met wetten die de misstanden in de opkomende industriearbeid moesten tegengaan. Er kwam een verbod op kinderarbeid, de arbeidstijden werden enigszins geregeld en zwangere werkneemsters werden beschermd. Zo groeide de bestuurstaak van de overheid geleidelijk en werd de overheid méér dan een nachtwaker. Vanaf 1950 volgde een explosieve groei van de bestuurstaak. De verzorgingsstaat ontstond.

Verzorgingsstaat

Terugtrekkende overheid

Sinds 2014 gebruikt de overheid de term **participatiesamenleving** om aan te geven dat binnen de verzorgingsstaat een actieve opstelling van de burgers wordt verwacht. Met ‘actief’ wordt dan bedoeld dat van de burger wordt verwacht dat hij al het mogelijke doet om zichzelf te redden en pas een beroep doet op de overheid als dat echt niet lukt. Ook lijkt steeds meer van de burgers verwacht te worden dat zij inspringen bij burens en familie die hulp nodig hebben, waardoor pas aanspraak op zorg van de overheid kan worden gemaakt als hulp van het sociale netwerk tekortschiet.

1.4 Bestuursorgaan

Een van de hoofdrolspelers in het bestuursrecht is het **bestuursorgaan** (art. 1.1 Awb). Kenmerkend voor bestuursorganen is dat zij een deel van de bestuurstaak uitvoeren. Zo voert de SVB de AOW, de AKW en de Algemene nabestaandenwet (Anw) uit. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) voert de Werkloosheidswet (WW), de Ziektewet (ZW) en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) uit. Het college van burgemeester en wethouders (B&W) voert de Participatiewet uit. De Belastingdienst int de premies voor de sociale zekerheid en voert de wetgeving over de huurtoeslag, kinderopvangtoeslag en zorgtoeslag uit.

Een bestuursorgaan voert een deel van de bestuurstaak uit. Een bestuursorgaan in de sociale zekerheid wordt een **uitvoeringsorgaan** genoemd.

Vaak maakt een bestuursorgaan deel uit van een gemeente, van een provincie of van de landelijke overheid. Zo is het college van B&W als bestuursorgaan een onderdeel van de gemeente, maakt het college van Gedeputeerde Staten deel uit van de provincie en maakt de minister deel uit van de landelijke overheid. Er zijn ook bestuursorganen die geen deel uitmaken van de gemeentelijke, provinciale of landelijke overheid. Deze bestuursorganen zijn door een wet in het leven geroepen voor de uitvoering van een bestuurstaak. Ze worden **zelfstandige bestuursorganen** genoemd. Voorbeelden daarvan zijn de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), de SVB en UWV.

1.5 Belanghebbende

De tweede hoofdrolspeler in het bestuursrecht is de **belanghebbende**. De belanghebbende is volgens art. 1.2 Awb degene wiens belang rechtstreeks is betrokken bij een besluit van een bestuursorgaan. Zo is mevrouw Van Oven uit de casus een belanghebbende, want het besluit van de SVB raakt haar direct.

Specifiek eigen belang

Voorwaarde voor een belanghebbende is dat hij een eigen belang heeft dat door het besluit wordt geraakt. Dit wil zeggen een belang dat hemzelf raakt en dat anders is dan een belang van burgers of bedrijven in het algemeen. De belanghebbende is dus rechtstreeks betrokken bij een besluit. Als het college van B&W bijvoorbeeld een aantal besluiten neemt waardoor uitkeringsgerechtigden minder bijstand krijgen, zullen misschien veel burgers van de gemeente dit uit sociaal oogpunt betreuren. Toch zijn zij niet allemaal belanghebbenden, want zij hebben niet allemaal een eigen, specifiek belang. Belanghebbenden zijn in dit voorbeeld alleen de personen die door deze besluiten minder bijstand krijgen.

Rechten van de belanghebbende

Het is belangrijk om te weten of iemand belanghebbende is, omdat de Awb alleen aan belanghebbenden bepaalde rechten toekent. Zo heeft alleen de belanghebbende het recht om bezwaar tegen een besluit te maken en er zo nodig tegen in beroep te gaan bij de rechter.

1.6 Besluit

Behalve de begrippen 'bestuursorgaan' en 'belanghebbende' is het **besluit** een kernbegrip in het bestuursrecht. Een besluit is een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan die rechten en plichten schept tussen bestuursorgaan en belanghebbende.